

# Bidrag til tre Biskoppers Levned.

Ved **Holger Fr. Rørdam.**

---

## II.

**Dr. Søren Glud,**

Biskop i Viborg Stift († 1693).

Efterfølgende Levnedsbeskrivelse, der blev oplæst ved Biskop Gluds Jordefærd, findes i Original i Kallske Saml. 518, 4to<sup>1)</sup>. Begyndelsen, der falder vel meget i det brede, er her noget forkortet.

Doctor Søren Glud, Biskop over Viborg Stift, nu salig hos Gud, er født her i Jylland udi Glud Præstegaard udi Bjerre Herred 1621 d. 30 Maj. Hans Fader var Hr. Søren Andersen, Sognepræst til Glud og Hjarnø Sogne og Provst i Bjerre Herred; hans Moder var Maren Sørensdatter, som begge for rum Tid siden udi Herren ere hensovede<sup>2)</sup>. — 12 Aar gammel kom han i Horsens Skole, hvorfra han 1636 sendtes til Vor Frue Skole i Kjøbenhavn, som den Gang styredes af M. Anders Hegelund. I Maj 1642 blev

---

<sup>1)</sup> Jvfr. Biografien af Biskop Glud i Pontoppidans Ann. eccl. Dan. IV, 181 f., hvor det paa en mærkværdig frimodig Maade, men vistnok med al Ret, gjøres gjældende, at Glud aldrig vilde være bleven Biskop, hvis hans Svigerinde, Sofie Amilia Moth, ikke havde været Christian V's Elskerinde. — To latinske Sørgedigte i Anledning af hans Død, af A. Schive og af Joh. Olavius, findes i Ny kgl. Saml. 743 Fol. — Om Biskop Gluds Børn se Personalhist. Tidsskr. I, 102.

<sup>2)</sup> Se Kirkehist. Saml. 3. R. III, 341.

han af Rektor Mag. Søren Calundanus dimitteret til Universitetet, hvor han 16 Juni blev annammet i Studenters Tal, og valgte til Privatpræceptor D. Hans Svane, som da var Professor i de østerlandske Sprog og siden blev Ærkebiskop, under hvis Inspektion han sig saaledes forholdt, at han fra ham saa vel som det ganske Academi berømmelige Testimonia haver forhvervet.

Den 4 Juni 1648 blev han kaldet til Sognepræst i Højetostrup og 14 ejusd. indviet til det hellige Prædikeembede af Dr. Jesper Brochmand. 8 Juli 1649 ægtede han sin Formands, Hr. Laurits Villumsens, Enke, Kirsten Clausdatter Ford<sup>1)</sup>, og levede saa med hende i en meget kjærlig Omgjængelse, dog uden Livsarvinger, indtil hendes Død d. 22 Maj 1660<sup>2)</sup>.

»Der efter har han levet udi enlig Stand noget mere end et Aar, da han atter efter sine Venners Raad og Tilskyndelse sluttede igjen at ville forandre sig, og da efter den almægtige Guds beskikkede Forsyn lod tiltale den ædle, højlærde og højerfarne Mand Doct. Povl Moth, Hs. kgl. Maj.s Liv-Medicum, samt hans ædle Kjæreste og bad om deres kjære Datter Ide Christina Moth, som og hannem af hendes kjære Forældre blev tilsagt; og gjorde de deres Bryllup udi Kjøbenhavn d. 30 Juli Anno 1661.

Der Gud nu Anno 1673 d. 22 Februar ved den timelige Død fra dette Liv havde henfordret den højærværdige og højlærde Mand, Mag. Peder Villadsen, forrige Biskop her over Viborg Stift, da haver det behaget den almægtige Gud og vores nu regerende allern. Arveherre og Konge d. 16 Juni der efter allern. at beskikke ham igjen til Biskop her i Stiftet, efter at han det h. Prædikeembede da udi 25 Aar havde betjent, og haver han derpaa d. 4 Søndag efter

<sup>1)</sup> Sikkert en Datter af den i Ny kirkehist. Saml. V, 150 nævnte Præst, Hr. Claus Clausen Føert (ell. Fortt) i Thorslunde.

<sup>2)</sup> I det forgaaaende er Stilens Vidtløftighed noget forkortet. Det følgende er meddelt in extenso.

Trinitatis, som var d. 22 Juni for Hs. kgl. Maj. aflagt sin allerunderdanigste Ed. Og er han derpaa til det hellige og høj-biskoppelige Embede ordineret udi Vor Frue Kirke udi Kjøbenhavn af Dr. Johan Wandel, da Biskop over Sjælands Stift, d. 22 S. e. Trin., som indfaldt d. 26 Oktober.

Anno 1675 d. 10 Juni er han efter foregaaende Invitation og Disputation tillige med 10 andre højlærde Mænd solenniter kreeret Doctor Theologiæ udi Vor Frue Kirke, Promotore Dr. Witzlebio, in Regia Acad. Hafn. Theologo summo et p. t. Fac. Theol. Decano.

Og som det allern. haver behaget Hs. kgl. Maj. hannem med sær kgl. Naade at anse, haver H. k. Maj. Anno 1679 hannem og hans Descendenter med adeligt Skjold og Hjelm benaadet.

Anno 1689 haver det atter behaget den almægtige Gud at bortkalde hans allerkjæreste Husfrue, velædle og velbaarne Frue Ide Christina Moth, fra denne Verden, og igjen sat hannem i Enkestanden, efter at de havde levet tilsammen meget kristelig, kjærlig og vel udi 28 Aar mindre 14 Dage, udi hvilken deres Ægtestand Gud haver velsignet dennem med 4 Børn, 2 Sønner og 2 Døtre, som alle endnu leve, saa længe det behager Gud dennem i Live at holde.

Udi sit anbetroede biskoppelige Embede haver han til det h. Præsteembede ordineret 107 Præster, og konstitueret 24 Provster, og derforuden sig udi alt saaledes forholdet, at han sig baade Hs. kgl. Maj.s Naade og hans underhavendes Yndest haver forhvervet. — Her kunde meget videre siges til den sl. Mands Ros og Berømmelse, hvorom enhver, som hannem kjendte, og mange, som af hannem og ved hans Recommendationer af andre ere blevne befordrede, bedre kan vidne, end det her vidtløftig kunde opregnes, saa de, som hans Hjælp nu savner, med vaade Øjne hans Død besørger.

Belangende den sl. Mands Sygdom, da er han Tirsdag d. 21 Febr. [1693] hastig bleven angreben af en hemiplexia paralytica, hvilken siden blev paafulgt af en comate vigili.

Og som hans kjære Børn, velædle og velb. Hans Bentsøn til Skjærsø, Landsdommer her udi Jylland, med sin kjære Frue, Fru Christina Glud (som da af den sl. Mands Børn alene var her ved Steden) om hans Svaghed blev vidende, haver de sig strax til hannem forføjet; og omendskjønt de da noksom kunde formærke, at al menneskelig Hjælp udi saadan hans høje Alder var forgjæves, saa haver de dog ej de af Gud forordnede Midler villet forbigaa, men strax ladet kalde til hannem den højlærde og højerfarne Mand, Dr. Frans Reenberg, Medicum Practicum udi Aalborg, som da var her udi Byen, at fornemme, om der ej kunde findes tjenlig Raad og Middel, hvorved Svagheden kunde forlindres og Naturen styrkes. Hvorudi den gode Mand og haver gjort hans yderste Flid, og adskillige Medicamenter forordnet, som mod Sygdommen tjenlig kunde eragtes. Hvilke den sl. Mand og efter Medici Præscription og Raad flittig brugte.

Men som bemeldte hans tilstedeværende Børn noksom mærkede, at Svagheden med en stor Mattighed jo mere og mere tog Overhaand, saa at de naturlige Midler gav ingen Forhaabning om Restitution, haver de Torsdagen der efter om Aftenen ladet mig<sup>1)</sup> til ham kalde. Og som jeg samme Tid fandt hannem meget svagere, end da jeg ved Sygdommens Anfang besøgte hannem, og tog deraf Anledning til at erindre hannem om den kristelige Beredelse mod Døden, hvis visse Bud han i denne Svaghed havde faaet, skikkede han sig villig efter sin Guds Vilje og begjærede at blive delagtig i sin Frelzers allerhelligste Legeme og Blod til Forsikring om hans Synders naadige Forladelse. Hvilken hans gudelige Begjæring, efter foregaaende Absolution, ogsaa blev efterkommet, samt videre Trøst og Erindring af Guds Ord meddelt. Og viste han noksom ved samme h. Forretning, at om han end var svag paa Legemet, saa var

---

<sup>1)</sup> Mag. Søren Sevel, Sognepræst til Domkirken i Viborg og Provst i Nørlyng Herred.

han dog stærk i Troen, hvilket han ikke alene ved andægtige Gebærder gav tilkjende, men ogsaa med Ord, i hvor besværligt det end faldt hannem at tale. Og som jeg efter Gudstjenestes Forretning i Kirken atter besøgte hannem og erindrede hannem adskillige trøstelige Sprog med Formaning til Bestandighed i Troen, da, som Maalet ved Sygdommen var hannem forment, rørte han sine Læber og tog nogle Gange sin Hue af, hvormed han noksom gav tilkjende, hvad han havde udi Hjærte og Tanke, og at han stred udi Troen og Taalmodighed indtil Enden. Laa saa stille hen til Natten med fuld Sands og Fornuft til sit yderste, da han Klokken 1 efter Midnat hensov udi velædle og velbaarne Fruers, Fru Lisbeth Parsbergs og hans Datter Fru Christina Gluds, som begge hannem udi hans Svaghed baade Nat og Dag med største Møje opvartede, deres Nærværelse, der han havde levet udi denne møjsommelige Verden udi 71 Aar, 8 Maaneder, 3 Uger, 4 Dage. Og dermed haver hans kristelige og berømmelige Livsløb vundet en salig Ende.“

---